

Дата: 13.03.2023

Група 12

Урок 19

Тема: Дискримінація

Мета: сформувати в учнів знання про явище дискримінації; з'ясувати види, форми та ознаки дискримінації.

Прочитайте конспект уроку та виконайте завдання у зошиті

Хід уроку

Згадаємо: що ми називаємо дискримінацією?

Дискримінація – будь-яка відмінність, виключення, обмеження або перевага, за ознакою раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних або інших поглядів, національного або соціального походження, майнового становища, народження або іншої обставини, і яка має на меті або як наслідок, знищити чи применшити визнання, прав і свобод особистості.

1. Розмірковуємо

Ситуація № 1 “В оголошенні про роботу написано: на посаду секретарки винайму жінку, до 30 років, з Київською реєстрацією”

Ситуація № 2 “Лікар А. відмовився надавати медичну консультацію пану О., оскільки останній має темний колір шкіри”

Ситуація № 3 “Охоронець супермаркету не впустив до магазину двох жінок, зовні схожих на Ромів

Дайте відповіді на запитання письмово:

1. Чи помітили ви в цьому оголошенні вияви дискримінації?
2. За якими ознаками?
3. Які з наведених вимог до кандидата ви вважаєте обґрунтованими, а які – ні?

2. Законспектуйте таблицю у робочий зошит

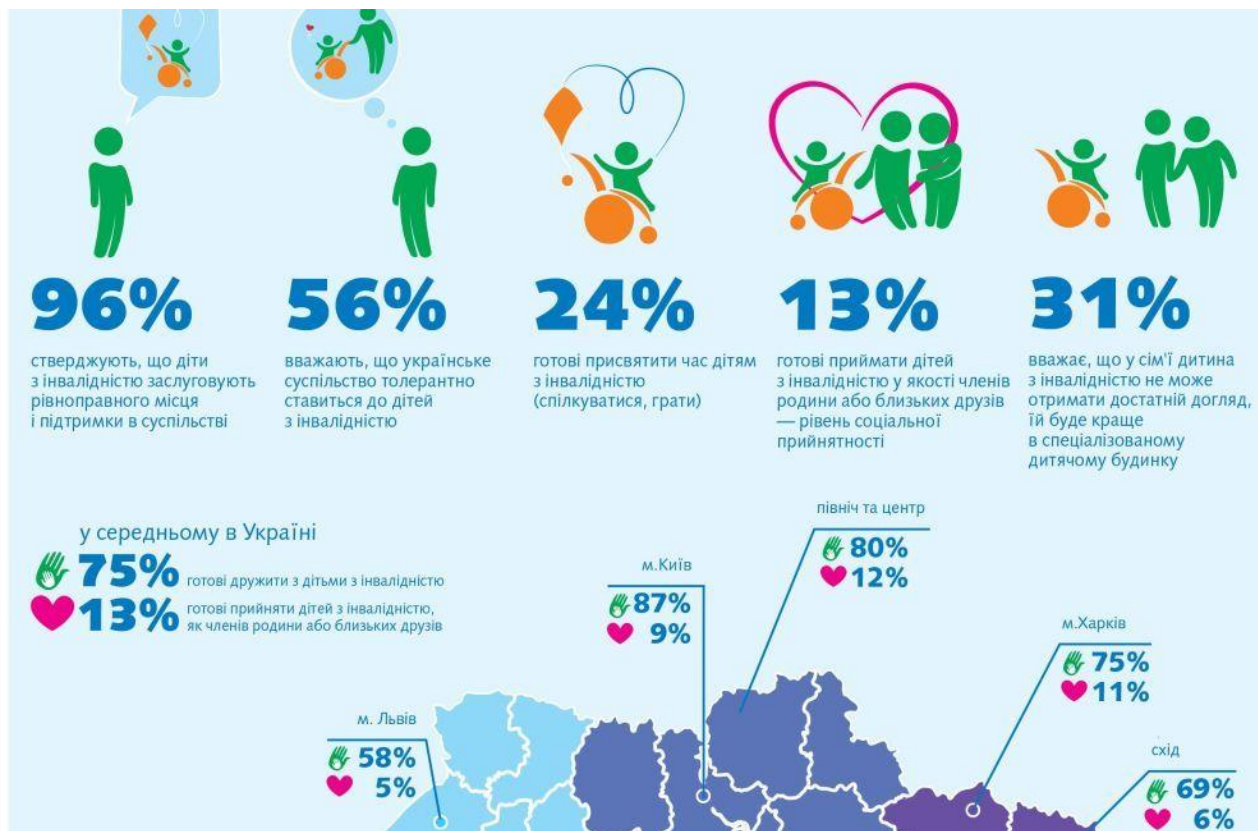
Форми дискримінації			
правова, закріплена в законах	неофіційна (звичаєва), що вкоренилася в соціальних звичаях і сформована на основі стереотипів	пряма (відкрита), що відбувається без об'єктивних причин, принижує гідність особистості й протиставляє її суспільству	непряма (прихована), коли за певних умов одна група осіб ставиться в несприятливу ситуацію в порівнянні з іншою групою, незалежно від офіційного законодавства держави

Яскравий приклад дискримінації за станом здоров'я – ставлення до людей з інвалідністю. Люди з особливими потребами становлять 10 % населення нашої

планети, а в деяких країнах, що розвиваються, ця частина сягає 20 %. Вони становлять найуразливішу меншість у світі. Їм не завжди вдається закінчити школу, дуже часто вони не мають можливості отримати роботу й навіть створити родину, брати повноцінну участь у житті суспільства. Наприклад, відсутність спеціальних умов для пересування містом для людей на візках призводить до того, що вони мусять проводити весь час у межах оселі.

3. Розмірковуємо

Ознайомтеся з даними національного дослідження Національної Асамблеї інвалідів України (НАІУ) у співпраці з ЄС та Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) щодо ставлення суспільства до дітей з уразливих груп у рамках проекту «#ThisAbility», спрямованого на вирішення питань соціальної інклюзії в Україні.

Дайте відповіді на запитання письмово:

1. Проаналізуйте ці дані. Про що вони свідчать?
2. Запропонуйте свій варіант вирішення проблеми дискримінації за станом здоров'я та запишіть у робочий зошит.

Дискримінація тісно пов'язана з таким явищем, як нетерпимість, що проявляється у відсутності поваги до вчинків і переконань інших людей, якщо вони відрізняються від власної особистісної позиції.

Дискримінація – одна з найпоширеніших форм порушення прав людини. Саме тому міжнародне право з прав людини ґрунтується на принципі повної заборони дискримінації. Це знайшло своє відображення в Загальній декларації прав людини й багатьох інших міжнародних конвенцій та угод, до яких приєдналася й Україна.

4. Прочитайте документ

Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р.

Стаття 1. Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. [...]

Стаття 2. Кожна людина зобов'язана мати всі права і свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища...

Стаття 7. [...] Усі люди мають право на рівний захист від будь-якої дискримінації, що порушує цю Декларацію. [...]

Дайте відповідь на запитання письмово:

1. Прокоментуйте наведені статті. На вашу думку, у чому полягає цінність даного документа?

Урок 20

Тема: Дискримінація

Мета: сформувані в учнів знання про явище дискримінації; з'ясувати види, форми та ознаки дискримінації.

Хід уроку

Згадаємо найпоширеніші форми дискримінації:

- **Расизм.** Це складне соціально-психологічне явище: расові стереотипи, упередження, дискримінація. Зазвичай під расизмом розуміють дискримінаційні дії, які ображають людей лише на тій підставі, що вони є членами певної расової групи.

- **Етнічна дискримінація.** Це явище подібне до расизму. Якщо у випадку з расизмом людина зазнає дискримінації через колір шкіри, то етнічна дискримінація виражається в дискримінації людей через їхню національну належність.

- **Ейджізм** (англ. *age* – *вік*). Вікова дискримінація ґрунтується на переконанні, що певні вікові категорії є гірші за інші. Від неї потерпають переважно старші люди, яким, наприклад, важче влаштуватися на роботу. Іноді вікова дискримінація є непомітною, але наявною в суспільстві. Спостерігаємо своєрідний парадокс: усі хочуть дожити до глибокої старості, але при цьому ніхто не хоче бути старим.

- **Сексизм** (англ. *sexism*, від лат. *sexus* — *стать*). Це упереджене ставлення та дискримінація групи людей через їхню стать або гендерну ідентичність. Виявляється в тому, що влада, більшість прав і можливостей зосереджуються в представників однієї статі порівняно з іншою.

Одними з найяскравіших виявів дискримінації є **расизм**.

Расизм проповідує обмеження можливостей соціального розвитку окремих расових або етнічних груп, перекриває шлях до різних видів діяльності через расову приналежність. Теорія расизму базується на ідеї про поділ людей на вищі й нижчі раси, де перші є творцями цивілізації й покликані панувати над іншими, тоді як інші не здатні створювати й засвоювати високу культуру, тому й приречені бути в ролі експлуатованих.

Перші узагальнюючі праці з расизму з'явилися в середині ХІХ ст. У трактаті «Досвід про нерівність людських рас» один з найвідоміших теоретиків расизму **Жозеф Артюр де Гобіно** оголосив «вищою» расою білявих блакитнооких арійців, яких він вважав творцями всіх високих цивілізацій, що збереглися в «найчистішому» вигляді серед аристократії німецьких народів. Ця теорія стала основою багатьох расистських концепцій.

Сучасний расизм у різних країнах має свої форми. Сьогодні расисти стверджують, що всі раси й культури мають жити окремо одна від одної, на власних «історичних територіях», що вони не повинні змішуватися, аби не втратити ідентичність і самобутність. Але наукового підтвердження існуванню різних рас не існує. Біологам вдалося розпізнати тільки одну расу – людську.

Прокоментуйте філософську думку

Представники іншої групи не гірші від нас. Вони просто інші, причому радикально інші. Їхня інакшість означає принципову несумісність із нами, коріння цієї інакшості – не в крові (не в генах, не в біологічній будові), а в душі, тобто в культурі. **П'єр Тагуєв, французький соціолог**

5. Розмірковуємо:

Як ви вважаєте, чи можливі в сучасному українському суспільстві злочини на ґрунті расизму?

Свою відповідь обґрунтуйте та запишіть у робочий зошит.

Толерантність

Однією з найважливіших цінностей сучасного суспільства є толерантність (від лат. *tolerantia* – терпіння).

Толерантність – це здатність взаємодіяти з людьми іншої культури, іншого способу життя; без агресії сприймати думки, які відрізняються від власних, а також поважати особливості поведінки та способу життя інших.

У біології, звідки він і «прийшов», термін «толерантність» означає здатність організму переносити несприятливий вплив того або того чинника середовища. У цьому сенсі толерантність до ліків означає, що ліки не діють на організм. Такою може бути й суспільна толерантність — коли деякі етнічні, релігійні чи будь-які інші групи, що відрізняються одні від одних своєю культурою, хоча й живуть поруч, але практично не взаємодіють одні з одними. Це толерантність байдужості, негативна толерантність. Прикладом можна вважати співжиття чужовірців (евреїв, мусульман) у середньовічних містах. Але така толерантність існувала доти, поки не починалася якась суспільна нестабільність або поки вони не перетиналися в якійсь боротьбі за ресурси. Тоді подібна толерантність миттєво закінчувалася і зіткнення різнокультурних груп могло вилитися в жахливі та криваві сутички.

На основі принципів толерантності в сучасному суспільстві всім людям без винятку має бути надана можливість розвиватися фізично, розумово, морально, духовно, в умовах свободи та гідності.

Домашнє завдання:

Підручник: Васильків І. Д. Громадянська освіта. Інтегрований курс, рівень стандарту: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. // І. Д. Васильків, В. М. Кравчук, О. А. Сливка, І. З. Танчин, Ю. В. Тимошенко, Л. М. Хлипавка. – Тернопіль: Астон, 2018. – 256 с.

1. Опрацювати сторінки 80-83 підручника
2. Виконати усі завдання наведені у конспекті уроків 19-20 в робочому зошиті.

**Виконані завдання надсилайте мені на електронну пошту
natasha_poltavets@ukr.net.**

У темі листа ОБОВ'ЯЗКОВО вказати ПІБ, номер групи, номер уроку і дату.